

Долінська З.І.

*викладач-методист,
ВКНЗ «Коростишівський педагогічний коледж
імені І.Я. Франка»*

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ «УСНОЇ ІСТОРІЇ» У ФОРМУВАННІ ІСТОРИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ – МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ

Із власного досвіду викладання історії у педагогічному коледжі, можу сказати, що історична компетентність студентів – це знання + уміння + навчальна діяльність + система спеціальних завдань. У підсумку, студенти, майбутні вчителі, повинні вміти визначити проблему в історії і бачити шляхи вирішення цієї проблеми, повинні знати специфіку епох і внесок історичних діячів, знати дискусійні теми і вміти розкривати їх зміст. Одним із методів, який може забезпечити формування історичної компетентності студентів є метод інтерв'ю.

При вивченні новітньої історії крім газет, журналів, комп'ютера, студенти повинні отримувати інформацію і з «перших рук», від своїх сучасників, засобами так званої «усної» історія [2]. Отримавши завдання поговорити, взяти інтерв'ю в учасників будь-яких подій, студент-майбутній вчитель перетворюється на дослідника, він вивчає історію в активному вимірі. Крім того, він вчиться висловлювати свою думку, наводити аргументи та працювати з аудиторією, що є важною компетенцією у професії вчителя. Наприклад, при вивченні тем, пов'язаних із Другою світовою війною, студенти беруть інтерв'ю у своїх дідусів чи бабусь і розповідають про це на занятті з історії.

Інтерв'ю дають багату інформацію про побутову сторону життя, яка є важливою складовою історії суспільства в певний період, про деталі подій, про особисте ставлення учасника до історичних подій. І буває, що думка сучасника про певну історичну подію зовсім не збігається із загальноприйнятою точкою зору, вміщеною у підручнику. Таким чином, суб'єктивна думка про розвиток подій в переломні періоди життя суспільства дають підстави для роздумів, критичного аналізу, оцінки історичного матеріалу студентами-майбутніми вчителями.

Корисним є використання усних історій, які записані спеціалістами. Зараз такі історії існують у паперовому, аудіо-, відеоформаті, більшість із них є доступними в мережі Інтернет. У своїй роботі я часто використовую усні історії з мультимедійного навчально-методичного посібника для вчителів загальноосвітніх навчальних закладів «Де починаються права людини: уроки історії і сучасні підходи» [3].

Аналіз усних історій базується на аналізі самої оповіді та його текстуальних особливостях з метою виявлення того, як оповідач сприйняв, оцінив, запам'ятав, згадав/переказав ту чи іншу подію, епізод або свій життєвий шлях у цілому [2]. Разом із цим, викладач має донести до студентів те, що усні

історії унікальні, бо вони відображають неповторне життя оповідача, але не є фактичним достовірним історичним матеріалом. Тож, інтерв'ю, усні історії з інтерпретацією розповідача сприятимуть більшою мірою кращому розумінню студентами-майбутніми вчителями історії соціального життя людей.

Для того щоб здійснювався аналіз на уроках історії, важливо вибудувати ланцюг взаємозалежних, розгорнутих дій, об'єднаних єдиною центральною темою. Наприклад, працюючи з фрагментом відеоінтерв'ю Ганни Кахно, Бориса Фельдмана, Альфреда Шраєра, Аврама Анапольського, надаю на початку коротку інформацію про свідків, зазначаючи: «Зверніть увагу на окремі деталі в розповідях свідків, коли вони говорять про ті елементи культу, які є сакральними і вимагають від вірян особливого ставлення: священні книги, особливості поведінки на свята тощо».

Ім'я	Інформація про свідка
Ганна Кахно Борис Фельдман	Ганна Кахно розповідає про знищення церкви в селі Хвостівці Немирівського району Вінницької області під час антирелігійної кампанії радянської влади у 1930-ті рр.
	Борис Фельдман розповідає про довоєнне релігійне життя в смт Чернівці Вінницької області та наступ на релігійне життя на початку 1930-х рр.
Альфред Шраєр Аврам Анапольський	Альфред Шраєр згадує про використання гітлерівцями єврейського релігійного свята для приниження місцевих євреїв під час німецького вторгнення в м. Дрогобич (суч. Львівська область) у 1939 році.
	Аврам Анапольський розповідає про приниження ребе, знищення релігійних текстів і об'єктів та синагоги під час німецької окупації міста Корець Рівненської області.

Обговорення відеосвідчення проводжу за такими запитаннями:

- про що розповідають свідки? Що спільного у розповіді Ганни Кахно та Бориса Фельдмана? Про який час іде мова у свідченнях?
- з яким настроєм свідки розповідають про минуле?
- у чому цінність релігії для самих свідків та членів їхніх родини, як це підтверджується у розповідях?
- як сприймають свідки факт закриття церкви та синагоги?
- що, з описуваного свідками, є наругою над вірою?
- чи наявний у розповіді свідків доказ розуміння ними факту порушення релігійних свобод?

Аналіз різних усних історій сприятиме повнішому розумінню певної історичної, політичної, соціальної події й дає можливість пояснити, чому вони відбувалися саме так, а не інакше. З кожної оповіді треба виокремити ключові слова, фрази, речення, абзаци, проаналізувати їх, що сприятиме кращому усвідомленню єдиної теми.

Отже, використання методу інтерв'ю при вивченні історії сприяє формуванню історичної компетентності студентів – майбутніх вчителів.

Список використаних джерел:

1. Борисенко В. К. Свіча пам'яті. Усна історія про геноцид українців у 1932-1933 роках [Текст] / В. К. Борисенко. – К.: Стилос, 2007. – 288 с.
2. Грінченко Г. Г. Усна історія: Методичні рекомендації з організації дослідження [Текст]: для студ. і аспірантів / Г. Г. Грінченко; Харківський національний ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Х.: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2007. – 27 с.
3. Де починаються права людини: уроки історії і сучасні підходи (Мультимедійний навчально-методичний посібник для вчителів загальноосвітніх навчальних закладів) / Авт.-упор. О. Войтенко. – К.: ТОВ «Майстер книг», 2013. – 304 с.